

RIJEČ UREDNIŠTVA

LUTANJA U GOSPODARENJU PRIVATNIM ŠUMAMA

U ovoj smo rubrici s raznih gledišta skretali pozornost čitatelja na činjenice glede stanja i načina gospodarenja šumama u državnom vlasništvu. Ove godine, kada slavimo 250 godina hrvatskoga šumarstva, osvrćući se na proteklo razdoblje, bilježimo uzlazne i silazne trendove, uzrokovane ponajprije političkom situacijom. Nakon zadnjih 50-tak godina značajno uzlaznog trenda, posljednjih godina bilježimo stagnaciju a potom i pad, neodgovorno se odmičući od načela potrajnog gospodarenja i sveobuhvatnog korištenja i upravljanja šumom kao obnovljivim resursom i najsloženijim ekosustavom, poistovjećujući ga s tvorničkom halom.

Šume u državnom vlasništvu (oko 78 %) povjerene su na gospodarenje trgovačkom društvu Hrvatske šume d.o.o. Što je s privatnim šumama? Naravno, s njima gospodare privatni šumoposjednici, i prema Zakonu o šumama (ZOŠ) trebali bi gospodariti kao i u državnim šumama. U članku 8. ZOŠ-a stoji da su Trgovačko društvo, ali i privatni šumoposjednici dužni gospodariti šumama održavajući i unapređujući biološku i krajobraznu raznolikost te skrbiti o zaštiti šumskog ekosustava. Navodi se 12 točaka, od kojih primjerice jedna kaže da njegu i sječu šuma treba provoditi na način kojim se ne uzrokuju trajne štete ekosustava. . . . U članku 9. se pak kaže da su svi šumoposjednici dužni gospodariti šumama u skladu s planovima. . . . Članak 10. propisuje da su svi dužni sanirati štete gdje je izvršeno pustošenje, bespravna sječa ili krčenje šuma. Ono na što želimo posebno upozoriti, definirano je člankom 31. ZOŠ-a koji kaže da se drvo posječeno u šumi i izvan šume te ostali šumski proizvodi mogu transportirati izvan šume samo ako su propisno obilježeni i ako je za njih izdana propisna popratnica. Da li se privatni šumoposjednici drže ZOŠ-a i tko i kako to kontrolira? Ovih dana stižu nam gotovo svakodnevno vijesti s terena o nekontroliranim sječama, gotovo bi se moglo reći bespoštednom „haračenju“ u privatnim šumama. Tko doznajuće i da li se uopće doznajuće stabla za sječu, tko klasira sortimente i odakle sumnjive pločice na sortimentima, kako i s kojim dokumentima sortimenti idu u izvoz, te naposljetku može li sve to bez nekih „sprega“ uredno funkcionirati? Koriste li neki privatni šumoposjednici svojevoljno ili po nagovoru tešku gospodarsku situaciju, smatrajući kako je zbog teškoća sve to dozvoljeno, a kvazi poduzetnici se beskrupulozno bogate? Ako se nešto i poduzme protiv toga, pitamo se, neće li i to završiti kao i ono s krađom šljunka?

Inače, Šumsko-gospodarske planove odobrava resorno Ministarstvo na prijedlog Hrvatskih šuma d.o.o. za državne, a sada Savjetodavna služba za privatne šume. Kažemo sada, jer je sve usluge u privatnim šumama do 2006. godine odobralo i uglavnom dobro vodilo državno poduzeće (Šumsko

gospodarstvo, JP Hrvatske šume i napose Hrvatske šume d.o.o.). Pojedini šumarski stručnjaci, ponegdje i manji odjeli, bili su zaduženi za privatne šume. Europska unija 2003. god. brojnim deklaracijama, konvencijama i direktivama daje potporu ruralnom razvoju, naglašavajući važnost privatnih šuma glede održivog razvoja. Oko 40 % potpora odnosilo se na šumarstvo. To je bio glavni poticaj da je na temelju ZOŠ-a (NN 140/05) Uredbom Vlade RH od 2. srpnja 2006. god. (NN 64/06) utemeljena Šumarska savjetodavna služba, koja je imala javne ovlasti. Ona je međutim iz financijskih razloga, smatrajući se to paralelnim (duplim) troškom, ukinuta 2010. god. i nadležni poslovi vraćeni su natrag u Hrvatske šume d.o.o. No, Hrvatski sabor 14. studenog 2013. god. raspravlja o Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o Poljoprivrednoj savjetodavnoj službi, i resorni ministar obrazlaže potrebu promjena (korištenje EU fondova za ruralni razvoj već u 2014. god.), promjenu naziva i potrebu hitnog postupka. Tako se novim Zakonom o savjetodavnoj službi šumarstvo „utapa“ u nešto izmijenjenu i dopunjenu Poljoprivrednu savjetodavnu službu, sada pod jedinstvenim nazivom „Savjetodavna služba.“, kao specijalizirana javna ustanova za obavljanje poslova savjetodavne djelatnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i unapređenju gospodarenja šumama i šumskim zemljištima šumoposjednika, a djeluje putem središnjeg ureda i podružnica (21). Dakle, još jednom izbačeni iz naslova i stavljani kao prirepak na kraj rečenice, jer su naši „jaki“ pregovarači s EU smetnuli s uma da hrvatsko šumarstvo s gotovo 80 % državnih šuma nije samo djelić poljoprivrede kao u EU, pa se sada kompenzira učinjena šteta kroz povlačenje sredstava samo kroz ruralni razvoj. Tako se novim Zakonom i Statutom Savjetodavne službe od 7. veljače 2014. god., odnosni zadaci glede privatnih šuma ponovo uzimaju iz ruku Hrvatskih šuma d.o.o., uz upitnu učinkovitost prema spomenutim izvješćima s terena.

Nesređene zemljišne knjige, od čega država neprestano bježi, iako gotovo sve očekivane investicije i razvoj ovise o njihovom uređenju, mali šumoposjedi, nesklonost (osim nekih izuzetaka) šumoposjednika i slaba pomoć države glede potrebe udruživanja koje bi osiguralo suvislu površinu šuma za racionalno gospodarenje po načelu idealnog dijela, uzrokom su kaotičnog stanja. Uzaludna je izrada planova gospodarenja privatnim šumama, kada se ono svodi na razinu čestice, ma kako ona velika/mala bila. Udruživanje u zadruge kao u EU, omogućilo bi zapošljavanje šumarskih stručnjaka koji bi u ime šumoposjednika vodili gospodarenje u duhu ZOŠ-a i bili odgovorni partneri Savjetodavnoj službi i resornom ministarstvu. Sada po svemu sudeći tih spona nema i pitanje je da li ozakonjeni sustav može uspješno funkcionirati.

Uredništvo